

торговельних площ, проте особливої активності від девелоперів після здачі в експлуатацію вже заявлених ТРЦ раніше, не очікується через те, що реалізацію нових вагомих проєктів в столичному сегменті торговельної нерухомості не передбачено. В той час, як у регіонах – Дніпрі, Запоріжжі, Харкові, Одесі – навпаки – експерти очікують сплеску розвитку якісних торгових площ.

Література:

1. Ринок торгівельної нерухомості Києва може вирости ще на 30% Аналітика, Новини економіки від 12.07.2018, 13:25 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua-ekonomist.com/17498-rinok-torgvelnoyi-neruhomost-kiyeva-mozhe-virosti-sche-na-30_.html.

2. Какие торговые центры откроют в Киеве в ближайшее время, від 14.02.2018, 07:02 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/business/kakie-torgovye-centry-otkrojut-v-kieve-v-blizhajshee-vremja-339091>.

3. Аренда ТРЦ рекордно подорожала від 17.01.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/2018/01/17/31948071>.

4. Довідник по ринку матеріалів для внутрішнього облаштування та оздоблення приміщень (за даними 2016 р.) / За заг. ред. к.т.н., проф. П.В. Захарченка [Захарченко П.В., Гавриш О.М., Соха В.Г., Рева В.І., Ляліна Н.П., Скрипник А.Л., Самойленко А.А., Романенко О.В., Омеляненко О.П., Варшавец П.Г., Дюжилова Н.О., Артарі:Колумб Б.Ю., Войтенко С.В., Онопрієнко В.В., Величко А.М., Моголівець А.А.]. – К.: ФОП Сладкевич Б.А., 2017. – 260 с.

СУЧАСНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЧИ СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Після тривалого шляху вирішення багатьох соціально-економічних проблем світ прийшов до однієї загальної і всеосяжної – необхідності вибору одного з двох суперечливих рішень: або економічна ефективність, або соціальна справедливість (соціальна рівність). Її рішення визнано найбільш актуальною проблемою [1]. Підприємництво – найважливіший соціально-економічний інститут; тому соціально-економічні проблеми – це проблеми і підприємництва. Мета доповіді – ілюстрація декількох моделей вирішення проблеми вибору між економічною ефективністю і соціальною справедливістю.

Як наголошується в сучасних соціально-економічних дослідженнях, протиріччя між ефективністю і справедливістю (рівністю) є складною проблемою людських взаємин. Фактично проблема «соціальної справедливості» з часів Христа є центральною в громадянському суспільстві. Однак розуміння «справедливості і рівності» надто відрізнялося в різні часи і в різних народів.

Полярні погляди на проблему справедливості були здавна представлені засновником «наукового комунізму» К. Марксом (1818-83) і родоначальником «наукового антикомунізму» С. К'єркегора (1813-55). Відразу після виходу в світ «Маніфесту Комуністичної партії» С. К'єркегор записав у своєму щоденнику: «З усіх тиранів тиранія рівності – найнебезпечніша. Найбільше веде до тиранії рівності комунізм ...».

Класична ліберальна позиція поглядів на проблему справедливості складається з трьох основних ланок: проголошення свободи людини, визнання ринкового механізму, заперечення соціальної справедливості взагалі (оскільки вона знищує свободу особистості). Одним із засновників «лібералізму» по праву вважають Ф. фон Хайєка (1899-1992). Він визнавав «справедливість» як норму відносин між людьми в громадянському суспільстві, але категорично виступав проти поняття «соціальна справедливість». Для того, щоб добитися «соціальної справедливості» необхідна досконала модель розподілу, але вона, на його думку, неможлива в принципі. Зрештою, боротьба за соціальну справедливість призводить до знищення головної передумови моральних цінностей в суспільстві – свободи особистості.

На принципі «свободи особистості» побудована й вся система поглядів іншого видатного економіста і соціолога М. Фрідмена (1912-2006) [2]. Саме поняття справедливості у Фрідмена невіддільне від понять «рівності» і «свободи». У проблемі «рівності» Фрідмен виділяє три аспекти: особистісну рівність, рівність можливостей і рівність результатів.

Відомим дослідником проблем справедливості є Дж. Роулза (1921-2000). На відміну від своїх попередників він стверджує, що метою суспільства є досягнення соціальної справедливості, але він визнає також «справедливу нерівність». Вся його концепція орієнтована, з одного боку, на мінімізацію соціальної напруги, а з іншого – на стимулювання суспільного розвитку.

Соціальна справедливість лежить в основі побудови сучасного суспільства з його економічними механізмами отримання доходів і системою оподаткування. Людство протягом своєї історії постійно шукає механізми для вирішення протиріч між обдарованими людьми і розмірами своєї власності, з одного боку, і бажанням бідних людей жити не гірше за інших – з іншого. Практичним механізмом, який застосовується в різних країнах, для вирівнювання доходів є прогресивне оподаткування і розгалужена система державної соціальної підтримки найбільш вразливих громадян.

Але фокус цієї проблеми саме у відповіді на питання: «Що краще – забезпечити якомога більшу соціальну рівність шляхом зрівняльного розподілу або віддати перевагу суто економічних важелів, стимулюючим економічну ефективність». З одного боку, ступінь цивілізованості тієї чи іншої країни визначається тим, наскільки прийнятні умови існування вона може забезпечити своїм бідним. З іншого – надмірне піклування про бідних послаблює стимули до праці найбільш обдарованих, працездатних і працелюбних громадян, а це неминуче призводить до зниження загального рівня економічного розвитку країни. Це реальне протиріччя. Всі розвинені країни світу весь час намагаються

знайти ту грань, за якою соціальна підтримка підриває основу основ будь-якої економіки – бажання працювати, забезпечувати себе і свою сім'ю нормальним рівнем існування.

Проблемам «соціальної справедливості і рівності» приділяли увагу багато мислителів. Лауреат Нобелівської премії Дж. Б'юкенен (1919-2013) фактично узагальнив їх точки зору, вважаючи, що єдиним критерієм справедливості урядових рішень в соціально-економічній політиці є їх відповідність громадянської згоди.

Література:

1. Социальная экономика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://economyinfo.ru>. – Заглавие с экрана.

2. Бартенев С.А. Экономические теории и школы (история и современность): Курс лекций / С.А. Бартенев. – М.: БЕК, 1996. – 352 с.

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РЕЗЕРВІВ ЗБІЛЬШЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Блага В.В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Величина еколого-економічного потенціалу регіону характеризує рівень розвитку продуктивних сил, визначає конкурентоспроможність, ступінь капіталізації підприємств. Виходячи з того, що весь еколого-економічний потенціал регіону може бути розділений на складові: фінансовий, виробничий (матеріально-речовий, а саме: будівлі, споруди, машини, обладнання, транспортні засоби), трудовий і природний. На глобальному (міжнародному) рівні окремі автори називають ще й соціальний потенціал (капітал), що відображає роль сильного громадянського суспільства, регульованого системою добровільних горизонтальних асоціацій (на противагу ієрархічним вертикальним асоціаціям). Потенціал сталого розвитку передбачає ефективне функціонування всіх перерахованих вище складових в комплексі. Однак найбільш важливими, базовими компонентами потенціалу сталого розвитку є людський і природно-ресурсний потенціал, економічне обґрунтування та оцінка яких вимагає в сучасних умовах особливої уваги.

Першочергова роль цих складових потенціалу стійкості еколого-економічної системи регіону визначається, по-перше, тим, що саме від розвитку творчого потенціалу трудових ресурсів і від забезпеченості регіону природно-ресурсним потенціалом, в кінцевому рахунку, залежить ступінь еколого-економічної збалансованості, оскільки ці чинники об'єктивно є найбільш обмеженими і найменш мобільними. Справді, наявність природних ресурсів, не поновлюваного типу, обмежена виключно з об'єктивних причин, наприклад, родовища нафти в регіоні або є, або їх немає, і штучно створити їх неможливо.